

ZALAI KÖZLÖNY

előbb: **ZALA-SOMOGYI KÖZLÖNY.**

Előfizetési ár:
 egész évre 8 ft.
 fél évre 4 ft.
 negyed évre 2 ft.
 Egy szám 10 kr.

Hirdetések
 6 hasábhos polítorban
 6. századon 6. s. minden
 sorokból sorint 5 kr.
 NYILTTÉRREN
 soronként 10 kr-ét
 tartanak fel.
 Kiosztási illeték minden
 egyes hirdetésért külön
 30 kr. detendő.

A lap szellemi részeit
 illető közlemények a
 szerkesztőhöz
 anyagi részeit illető
 közlemények pedig a
 kiadóhoz bérmentve
 intézendők:
 NAGY-KANIZSA
 Wlassalsház.
 Bérmentetlen levelek
 csak ismert munkatár-
 saktól fogadhatnak el.
 Késiratok vissza nem
 küldetnek.

N.-Kanizsai városi helyhatóságának nemkülönböztetve a „n.-kanizsai kereskedelmi s iparbank“, „n.-kanizsai takarékpénztár“, a „zalamegyeli általános tanítótestület“, a „n.-kanizsai kiadónyelvi egyesület“, a „soproni kereskedelmi s iparkamara n.-kanizsai külválasztmánya“ s több megyei és városi egyesület hivatalos értesítője.

Hetenkint kétszer, vasárnap- s csütörtökön megjelenő vegyes tartalmu lap.

A párbajról.

„Ducimus vera, no dum falsa defenimus
 vera sumi autimamus.“

Helyezzük magunkat vissza azon korba, midőn még a civilizáció fényes napja nem árasztá jótékony, meleg s élcszó sugárát az emberiségre; midőn ezek még fél vadtságban élve, a telebaráti szeretetet nem ismertek; helyezzük vissza magunkat azon korba, midőn az erkölcsiség nem volt annyira kifejlődve, vagy elterjedve, hogy az emberek miatta a pillanatnyi kedélyindulatnak nem engedtek volna, hogy azt telebaráti szeretetből leküzdötték volna; ha ezen korban látjuk azt, hogy az emberek egymást ölték, gyilkolták; akkor ne csodáljuk, mert hisz ez azon kor szellemével nagyon összeférhető.

Helyezzük vissza magunkat azon korba, midőn még a vallás tiszta fogalma nem volt elterjedve, azon korba, midőn még a vallás babonahiedelem által megfertőzött volt; helyezzük vissza magunkat azon korba, midőn az emberiség nem vala még képes a deizmus tiszta fogalmát felfogni azon korba, midőn még az emberiség esekély műveltség, esekély képzettséggel bírt; ha ezen korban látjuk a tűz- s vízpróbat s a párbajt, akkor ne csodáljuk, mert hisz ez azon kor szellemével nagyon összeférhető.

De hogy egy korban, midőn az emberiség a tudomány édes forrásából merithet; egy korban, midőn a civilizáció fényesen tennet ragyog; egy korban, mely szereti magát a humanizmus korának nevezetűni; egy korban, mely a balhiedelem, a babona ellen a tudomány óles fegyverével küzd; mondom, hogy egy ily korban divik a párbaj, hogy egy ily korban két egyén egymás

élete után törekszik; ezt nem eléggé csodálhatni; ez nem fér össze a kor szellemével; ennek oka, valamely abnormalis viszony; mely ragályos betegség gyanánt társadalmi életünkbe beszivargott; melynek fejtegetése jelen cikkünk feladata lesz.

Mi tulajdonképp a párbaj?
 Nézzük mi volt regente a párbaj!
 Midőn az istenfogalom terjedni kezdett, midőn az emberiség belátta, hogy van egy lény, mely az emberiséget rendezi, főleg midőn a papi hatalom terjedni kezdett; érdekünkben fektvők hogy a népeknél egy bizonyos fatalismust terjeszzenek; a miért is az ő korban főleg a theokratia divik — hogy ekkor — mint a fatalismus kifolyása — elterjedt azon nézet, hogy Isten a bűnöst sújtani fogja; ekkor, mert a párbaj az istenbizalom kifolyása, értelme van.

A párbaj régi.
 Kain és Abelis — mondják, kik a párbajt kiválóan védelmezik — párbajt viták. De ki akarná ezt a mai párbajokhoz hasonlítani; ezt kaján irigység okozta.

Goliát s Dávid szintén vítottak. De e párbajnak szent s nemes csejja volt. Itt a nép véreit kimélték.

Ha a mai párbaj is az okból vivotaték, hogy a nép véreit kiméljék, akkor nem lehetne ellene szólnunk, mert mint Veber mondja, ez legbiztosabban az örök bölcséhez vezetne; de még ekkor is nem helyes volna mert, ha mint mondtunk a fatalismus kifolyása, akkor is ellene kell küzdnetünk, mert, saj azon nemzetnek, mely a fatalismusba süllyedt; ennek vagy elveszni, vagy ujjan születni kell; mind két esetben temérdek vérenek kell folynia; mert vérből készitük az ujjonban született nemzetek keresztelőjét.

Ily ujja születésnek mennek török testvéreink elejbe; vajha ádvökre volna! Kérdezzük, mi oka a törökök bajának? Feleletül nyerjük: a fatalismus.

A párbaj, minden esetre kétes, mert a kimenetel az egyének gyorsaságától, a véletlenségtől függ.

Az uralkodók között IX. Károly schwéd király s IV. Christián dán király voltak az utolsóik, kik egymást durva levelekben párbajra hívták.

IV. Henrik 7000 kegyelemlevelet állított ki párbaj vívók számára.

Szép adat! Hát ha a mai párbajok statistikáját akarnók összeállítani — hasonlítva korunkhoz — biz szép adatokat nyerünk, mely szép fényt vetne társadalmi életünkre.

A rómaiak s görögök nem ismerték a párbajt s mégis mennyi honfi — mennyi férfi erényt látunk e népeknél: bár hasonlóknak volnánk hozzájuk!!

Mi a párbaj mai napság?
 Fennet hirdetik, hogy becsületbeli dolog!!

Szép becsület, valakinek életét kockára tenni, valakinek nejét özvegygyé, gyermekeit árvákká vagy jobb esetben valakit ép testétől megfosztani. Ne mondják ellenetesen, hogy amenyiben a kihívott annyiban a kihívó élete is veszélyben forog.

De minő joggal tesszük saját életünket kockára, minő joggal fogva teszünk egy életet kockára, mely első sorban a hazáé; — honfi erény, honfi becsület ez? minő joggal fogva kockázzunk egy életet, mely eszládunkké, mely az emberiségé; — férfi erény becsület ez?

És miért tesszük ezt, mert tán valaki

más nézetben van, mint mi, vagy mert tán nyíltan mert szólni, száz esetben kilenczvenkilenc eset van ara, hogy a párbaj oly dolgokért vivotik, melyek fölött, ha higgadt észszel gondolkodunk, önmagunkat kinevetjük.

Ha a kihívott bűnös, akkor sújtsa őt a törvény keze, mely mindenkit védős bűntető karjába fogad, ha nem az, minő joggal kockázzuk életét?

Ez a becsület téves — ferde felfogása, esztelenség.

Ne mondják, hogy ezt előttünk már sokan mondták; az igazság, bár ismételtessék is, értékéből mit sem veszt.

Detérjünk át, skuttassuk mi oka annak, hogy párbaj mai napság oly annyira divik. Egy korban, hogy divik, mely magát az Istentől emancipálta, tehát az istenbeni bizalomnak abszolute nem tulajdoníthatni, — egy korban, mely magát a humanizmus korának csufoltatja; egy korban, melyben atheismus szokássá vált; egy korban, melyben a darvinizmust annyira hirdetik azok, kik azt félre értették; egy korban, melyben oly egyének, kiknek a bölcsészetről fogalmuk sincs, a materialismusról szólnak; szóval, hogy egy korban, melyben a materiát mindennek tartják a párbajannyira terjed; ez feltűnő, ennek egy különös okának kell lennie.

Nyíltan fogunk szólni, nem fogunk szépséjteni a dolgon.

A párbaj ezelőtt egy kiváltságos osztálynak — az arisztokrátiának mintegy kizárólagos birtokát képezte — azért mondhatta Veber, hogy a párbajnak egyedüli haszna abban áll, hogy az arisztokrátiát kevesbiti.

TÁRCZA

Naplómból.

Miként virág az alvó fában
 Képzetre nem születi át;
 Törökje az ősz, két bukásban,
 S ezonja hűlelet a tél.

„Kémet, nem léte senki képed
 Saemem tükreben s ajkanon;
 E fényes, tündéresép virágra
 A külső, titkos lepedt vont.“

De szép tavaszkor, ha a fákban
 Napfény s az már a levelek
 Előttörök akkor a virág is
 És az bölcslelet „szerelem.“

Egy a költsései sugárának
 Emélték mindig fölöttül;
 Moosly, és köny, mind elárulja;
 Te éles szivemben egyedül!

II.

Meg vagy vedre
 El vagy tova
 Jó helyen vagy
 Főn az égbe
 Minden öröm: ah! veled ment
 Csak a bánat maradt ut lenn;
 Az én álomom!

Ha örömem
 A tied lete
 S a te bad van
 Sorom felett;
 Ha fényesebb egéd a térd,
 S meit szellemem a bánattól;
 Állom közemet!

MAJTHÉNYI FLÓRA.

Schelada és Querecza.

Eszler József vadász zsákmányai Közép-Afrikában. *)

A Dschelada.
 (Theropithecus Gelada)

A köpenyes Páviának közt a Dschelada (Theropithecus Gelada) az első helyet foglalja el. Ez a legnagyobb és legborzasztóbb külsővel bir egész családjában és mi legfőbb, még eddig soha élve Európában nem látatott.

Soproni születésű hazánkias Eszler József ki 19. év óta Afrika különböző részeiben mint vadász működik s jelenleg 43 éves; kit Abissinia királya Theodor — ki büszke s bátor lelket Magdalában lehelte ki — öt évig fogtságban s ezen idő alatt pedig tizenhét hóig nehéz lánczra verve tartott a kinek élete ehöz hasonló nagyon sok érdekfeszítő mozzanatok mutat fel: volt az első, ki a Dscheladát élve és pedig egyszerre 15 példányban Európába hozta be: — 1877. nyarán.

A viágszerző ismeretes állatkereskedő Hagonbeck Károly Hamburgban — vette meg mindenzen majmokat s osztá szét különböző állatkertekbe és állatelegyekbe.

A következőket Eszler ur leírása folytán közöljük: — a mely leírás azonban nem mindenben egyez meg Ruppel, Heuglin és Schimper természetbárvárokkal, kik az egyedüliek

*) Tízelt hazánkias a mult év őszén husz évi távollét után látogatást tett Európában, személyesen szerelelnek léven husza, nagyredük élményeinek eredeti leírását megígérte lapunk számára, mi midőn örömmel jelsünk felhívjuk ez eredeti közleményre lapársaink figyelmét. Szek.

voltak, kik ezen majmfajt hazájában észlelheték.

A Dschelada nem ember magasága, mint Schimper és Heuglin állítják, hanem orrától a háterincz végéig legalább 2 méter hosszú. Gazdag szőré bundája sötét feketés barna és a nyakszirtzen valamint a hátán egész köpeny alakú sőrénnyel bir; torka, álla, arca és fark vége, ugyszinte köpenyének széle szennyes sárga-barnaszint játszik. A nyak előreszen és a mellen két veres csupasz hely látszik; (két háromszög, csucscsal összefordítva) ezek fehér és szürke szőrrel vannak szegélyezve.

A Dschelada Simia magaslatot lakja, Abissinia legmagasabb részeiben, hol 11 ezer lábnyi magasságban, — de 7 ezer lábón alul nem találhatik — és nem — több tudosok állítás szerint — roppant — nagy csordákban él, hanem csakis legfelyebb 50 tagból álló csoportokban. Egy ily csoportban soha sincs több három kifejlődött himnől s ezek mind olyanok, melyek együtt nőttek fel és soha sem engedik meg kifejllett idegen himnek, hogy a tőlük öröszött nőstények és fiatalokhoz közeledjek. Az egyes családok szorgosan kerülük egymást; azonban ha a véletlen, például egy magas hegy meredek oldalán felmászáskor, mégis összehozza őket, akkor a jelenlevő himek ősmásra rohannak és élet-halál harczot vívnak, míg a nőstények és magzataik irtózatoss sivitást visznek véghez.

Ha egy ily harc alatt valamelyik him elvész, akkor a vesztett fél családja a győztes táborába megy át. — Az oly majom urfiacskák, melyek már egészen megpöccött ugyan, de még sem testi erőre, sem korra nézve nem mérkőzhetnek meg a családjával, nem enged

hetnek meg maguknak oly magaviseletet, mely a majom asszonyaságok legyeibe juthatára ezélna s így kénytelenek a fiatal majom kisasszonyokat kegyeikkel megajándékozni s őket — ha észre nem vessik — megasztetni és új családokat alkotni. — Ha több vén majom ur van egy családban, azok mindegyikének meg vannak kiválasztott asszonyaik s ezek aztán férjeik védelme alatt állván s gyermekeikkel együtt azok körül csoportosulnak, ha édes nyugalomra hajlítják fejüket.

A Dschelada élelme első időkben alatt kiszarólag fűből áll, a többi évszakokban pedig mindennemű gyökerekből, melyeket éles körmeivel a föld alól ás ki; minek következtében az a darab föld, melyet meglátogatni sziveskednek, ugy néz ki mintha felszántották volna. — Rovarok, gyümölcs vagy farfalyok szinte nem megvettit tápaserei, sőt a hangya és a szürke sáska legkedvesebb nyálánkságai közé tartozik. — Minthogy pedig jól tudja ő kelme hogy nagy kővek alatt sok rovar tartózkodik, ezeket elgördíti helyéből, de hogyha e műtét egynek nehézsére esnék, belefogódnak háromny is. — A Dschelada gyakran meglátogatja Abissinia lakóinak földjeit s ilyenkor nem esekély károkat szerez nekik. A nők jelenléte nem háborgatja őt semmiben, de a férfaktól fél s ha nem érsi magát biztonságban rablási alatt, akkor gyorsan tőp és szagatt ósane anynyit, amennyit hosszu karjaival felélni képes. Noha ezen majmok az emberek lehetőleg ki kerülük, mégsem tanácsos velük találkozni oly helyen, hol nem egy könnyen eszadulhatni tőlük. — Hátrálás közben a himek fedezik a csapat elvonulását, míg ellenben utasoknál kik az első Minthogy rendkívül erősek bor-

Ez osztályt, bár látszólag, s elég helytelenül küzdenek is ellene, akarják utánozni, s az arisztokraták ez által akarják a nemességüket — az általános fogalomba véve a szót — mutatni.

Tehát nem más, mint az utánzatvágy, a nagyra vagysis, a látszani akarás vezérli azon egyéneket, kiknek a becsületről oly originális fogalmuk van a küzdőttérre, a teteszeni akarás, adja a fegyvert kezükbe.

Ha kutatóknak a felhozott okokat, akkor azt találóknak, hogy legtöbb esetben oly indokok azok, melyeket higgadt megmondolás után a vivők maguk is nevétségnek találnak.

A párbaj ellen legtöbbet tehetne a társadalom maga, mely azokat a kárt okozó Don Quichotteket úgy tekintené, mint nézi azokat, kik többre tartják magukat, mint a mik tulajdonképen, ha utasítaná őket a hova való — őrizet alá, vagy a — tébolydába.

LÖB IGNÁCZ.

Személyvények a természetfelfedezésből.

(Folytatás.)

VI. A folyóvíz munka erejének alkalmazása a gépekre.

Már a régiek használták a folyóvíz munka erejét gépek hajtására, sőt viz által hajtott gépek készítésében nekünk mai korban élőknek is az ó korbeli népek voltak tanítóink. Már az ó korbeltől használták a vizet az időmérők, órák mozgatóira. Archimedes visszavárja meg ma sem ment feledésbe. Hogy a régi viz gépek a maiaktól messze állnak mint csin, mint csészésűség tekintetében azt — senki sem vonhatja kétségbe. Hogy mennyiféle gépek hajtására használták a folyóvíz erejét csak a Kárpát vidéke, örül, fűrészes-szomszámot tekintünk meg. Nincs is a folyóvízzel olcsóbb munkaeső. Nem kell a vizet, mint közönségesen fűtteni, mint a gőzgépeket, tetni mint a lovat, mely gépet háj napazám bért sem kér, mint kérnek a készlethajtó gépek mellé állított munkások, azért megeméldi, ha mi is egy ilyen hasznos viz által hajtott gép működését és alkalmasságát tanulmányozás és értékelésünk tárgyává tesszük. Válasszuk ki a sok közül a gabona őrlőmalomról csak azért, mivel ez a többi közül a legterjedtebb használatban van s így mindenki előtt ismeretes és azért is még mivel ennél is igen érdekes természeti törvényekkel lesz alkalmunk megismerkedni.

Jelen tanulmányunk tárgyát képező malom épen két kerékü és felülcsapos, melynek terjedelme vastartó tava van. A molnár épen kin áll a gáton nézi a vizet, mely épen a szilip felső szélét elérte s azon kisempen készül,

zasztó fogakkal birnak, a legerősebb és legbátrabb kutya sem merészi megtámadni őket. Még halálos ellensége a leopárd sem mer egy kifejlett him majommal szembe szállni; inkább félrehúzóva addig vár, míg egy könnyelműen játszó majmocska kisse eltávolzik a társaságtól s így szakmányává lesz. — A nősténynek szinte jó erős fogai vannak, de hiányoznak nála azon izmosos nagyságu metazó fogak, melyeket a him őrmében és dühében egyaránt vicagrog. Ha Eszler urat, — kit a Dechelada ismernek és az ő módjuk szerint szeretnek is — meglátjuk, — akkor boldogan vicagrogatják fogaiat és élénken pilogatnak apró szemekkel, de azért még sem lehet nekik hinní, mert Eszler ur egy him Decheladát 3/4 évig nevelt és szelidített mindamellett nem sok jót mondhat róla. — Ha Eszler ur kénytelen volt őt büntetni, akkor előbb meg kellett köztötenni különben a neveletlen fizkő valódi őrdőgi módon beszulta meg magát s a támadottból támadó lett.

Ezen majmok szeretete magzataik iránt rendkívül nagy. Ha egy csapat megtámadatik rögtön minden majom egy-egy gyermeket kap fel karjai közé, hátra dobja s kéz őt haláláig védelmezni, eltekintve attól valjon övé-e vagy másé. Mint hogy a Dechelada szikla lakó a természet őt ellentétben a többi majom fajokhoz — arra utalja, hogy utódait hátán hordja nem pedig a hasán, mert így hátráltatva lenne a sziklák másszakos. Heuglingnek egy érdekes rajzát kösöljük itt úgy, a mint azt Eszler ur is megörésíti.

Ezen majom számos tagból álló családokban lakik seditő magasztalokan, hol roppant mennyiségben és sziklákon keresztül naponta ugyanezen nyaktörő utat teszi meg élelem után menve. Ha a nap meleg sugari egy hideg éj után megvilágítják az a m b a s e l l hegyeket, akkor a pavánok elhagyják oduikat — hol a leopárdok és többi elleneiktől menten

de a molnár a szilipet egy kevéssé felemelve, egy pár hüvelyk vastag viz szalát bocsát a kerékre. A vékonyan eresztett viz lassan megindítja a kereket miután a vastartó oszálai viz szel megtelek el kezd lassan forogni. Betekintünk a malomba, hogy meglássuk mi történik belől. Látjuk, hogy a garát még nincs a forgókó nyílása fölétt s a kó szabadon jár a molnár pedig igazgatja a kőnek állását, hogy annak tengelye függőlegesen álljon a kőnek pedig vízirányosan történjen a kör mozgása, mit a vizirák forgásban lévő körre tett kézművással is megérez. A kőpad alatt pedig van egy segéd gerenda keresztbe alkalmazva, melynek a kő közepének irányában van egy vassal bélelt üredéke. Ezen üredékben mint arokban forog a követ tartó és forgató malom vas, melynek közepe táján van a korong szokás szerint 6 vagy 7 kullóval (lécczel) szoros összefüggésben ezen malom vassal. Ezen korongnak léceibe a vizes kerékkel egy tengelyen lévő belső korona kerék fogai kapaskodnak s a korongot vassal együtt, vele a követ is mozgásba hozsák. A másfél öles átmérőjű korona kerék oldalvást van egy-egy fogra 4 hüvelyk tért számítva 84 fog, a korongban pedig 7 lécz, mire tehát a korona kerék egyszer körül fordul, addig a korong a követ együtt 12 szor fordul körül. Még mi itt vizsgálódunk, addig a molnár a követ tartó segéd gerendát, addig a molnár és alatta lévő ékek kilébb és bellebb közgazása által oly állásba hozta, hogy a forgó kőnek épen a kívánt vízirányos helyére van. És most a molnár kimegy és a szilipet még fölőbb emeli, mire a kirohanó viz a kereket gyorsabb mozgásba hozza. Erre a molnár a garathoz megy és ennek nyílását a forgó kő nyílása fölé igazgatja, hogy a garatból kihulló gabnasszemek a kő nyílásába hulljanak. A kő közepe táján lévő környílás nem központi a kő kerületével azért az üregben a kőhöz dörzsolódködő fa, mely a garat szája alá alkalmazott csatornát folyton rázkódásban tartja és úgy hullatja ez a gabona szemet a kő üregébe, hogy a gabna szemek azonnal a forgókó alá jutnak. A molnár ezután a liszes ládához siet megvizsgálja elég apróra őrlé, miután nem elég puhának találta a lisztet egy pár kocznatással az ékeken alább szállítja a követ, vagy a mint ő szoktak mondani rászoritja a követ. Mi pedig addig, míg a kővágás ideje megjön, (mert majd ekkor is lesz látni valónk) elmélkedjünk az eddig látottakról. Legelőször is. Miért eresztett a molnár először csak kevés vizet a kerékre? két oka is van: első, hogy a lassu forgás alatt a kőnek helyes irányt adjon, második, hogy a kerékek úgy ez által a kőnek is sebes elindításakor nagy rázkódást okozna nagy ütése által a sebesen kirohanó viz, a mi a malom szerkezetére különösen a korong léceire rontó hatást gyakorol. Legtöbbnyire a hirtelen elindítások szokott a malom gépezetében szakadás vagy törés történni. Mig a lassu mozgásból a gyorsabb átmenetel már nem így romboló természetű. Oka ennek az, mert a gyors ütésnél a kerék

szorosan egymás mellé húzóva, töltötték az éjt — lassan s a hidegtől merevteggokkal másznak egy vén him halál vezette egy nap süttötte szikla-sikra, hol közel egymás mellé húzóva még egy kis reggeli álomra hajtják fejüket. A a vén himek őrt állnak, de amellett szörnyen unatoznak, nagyokat szissanak, bosszusan mozognak ha néha egy csipő szélő felborolja sárgás-barna köpenyüket, melybe mintegy bundába beburkolóznak. Most, ha a nap melege erősebb lesz, egy vén majom anyja jözinen nyújtózik, míg a másik reményteljes ivadéka bundájában keresgél, s fogcsikorgatva harapdál szét bizonyos kis apró barna állatkákat, miket ott talál. A társaság lassan lassan élénkül; a fiatalág türelmetlenkedni kezd, míg végre általános mozgás keletkezik, bosszu nyabban áll a társaság egy őreggel élükön, másik pedig ki a menetet beárja. Így megy a társaság függélyes és nagyon keskeny szikla-lepcsőkön alá, tátozógó mélységek és meredélyek közt egy bokorra benőtt hegyzorosog, onnan pedig mindig alább s alább egy — óriási sziklától körülvelt s föld felé benőtt — hegykötélbe. De mielőtt az egész csoport elfoglalná helyét, a környezetet szorosan átvizsgálják, ha nincs-e veszély. Mint hogy pedig már egy társaság, mely előbb érkezett elfoglalta a tér egy részét, tehát ezt szorosan kikerülvé, előbb őrköt állítva fel, meglepessik az egész csoport, s hosszú lát az élelem kereséshez, mi leginkább fűvekől rügyekből — de soha sem hagnya neműekből — áll, közben-közben kövek is el lesznek mozdítva helyükből, mert tudvalegőleg ezek alatt jó kövér pondrok, kukacok és csigák találhatók, mik szinte kedves nyalánkságok. A fiatalág ez alatt csintalanul ugrál, futkáros, egymást és kedves szüleit kinosva s bosszantva, mely tettükért astán jutalmul jó sok pofont kapnak, füleinknél fogva megbabálatnak és néha meg is harapdátatnak. Szemtelen udvariasággal közeledik

nem adhatta át az erőt a korongnak az idő rövidsége miatt. Az erő kösülésére is idő kívántatik. Világosan bebizonyíthatom ezt egy kísérlettel: Két üvegpohárra keresztül fektetek egy törékeny fát vagy botot, s ezen törékeny botra azután sebesen sujtok, a bot eltörik, de a poharak épen maradnak, mert rendkívüli rövid idő alatt nem volt ideje a botnak az erőt átadni az üvegpoharaknak. Egészen ellenkezője történnék, ha lassabban ütnek a botra. A sebesen kitölt golyó az üveg-üvegen csak akkor nyílást áll, mely-n a golyó kifért — ha azonban egy kövecsel dobok reája — az egész ablak tök kiszúrik. Mindezek ugyanazon egy természeti törvénynek következményei. Azért nem tanácsos terhelni kőcsikat is hirtelen elindítani a lovakkal.

(Vége köv.)

Jegyzőkönyv.

a soproni kereskedelmi- és iparkamarának 1877-ik évi december hó 17-én tartott rendes közös üléséről.

(Folytatás.)

1948. A segédtitkár Wetzler Endre urnak jelentése. Ö Nagyméltósága a m. kir. honvédelmi miniszter ur által a honvédség számára szükséges lábbelik és egyéb börtzikknek beszerzése tárgyában f. é. december 10. napjára Budapestre egybehívott enquette bizottságba való kiküldetéséről.

Ezen jelentésből kiderül, hogy a magas miniszterium azon elvnel, hogy szállítási ügylet csakis egy személyvel vagy consortiummal köt megállapodik, hogy tehát az iparosoknak a szállítási munkát közvetlen részvevő kíván zárva, de hogy az enquette-bizottságban javaslatba hozott: miszerint az összes nyersanyagnak szállítása az állam irányában felelős egy vállalkozónak (egy személy vagy consortium) adassék át a m-lett, hogy köteles legyen az anyagot kiszabott állapotban elkészítet végett az iparosoknak kiadni. Hogy pedig esetleg a vidékiek iparosok is munkában részlethessenek, javaslatba hozott, miszerint a kereskedelmi és iparkamarák közbenjárása mellett az egyetemleges kötelezettség alapján állószeretkeket létesítenek, melyek az ország fő városában képviselőlet állítanak fel, mely képviselőt hivatala volna az országos iparegyletnek hozzájárulásával a munkáért megállapítani és a munkának arányos felosztását az egyes szövetségekkel csak egyeztetni.

Végre az enquette bizottság intézkedett, hogy annak idején mind a tanácskozáni jegyzőkönyv, mind az általa kiküldött albizottság által a szövetségeknek számára kimunkálendő állapásbályok a kereskedelmi és iparkamarának vélemény adással megküldessenek.

(Tudomásul vétetett.)

A napirend II-dik tárgya.

1718. A temesvári kereskedelmi és iparkamarának átírata, melylyel a magas minis-

teriumhoz intézett felterjesztésének másolatát, illetve a vasárúrnak Rumániában való szerződésellenes megvámoltatását, úgy consuli képviselőtűsüknek elégtelenségét az aldujai országokban, névszerint Rumániában — küli. A kamara az első pontot, illetve a vasárúrnak szerződésellenes megvámoltatását, egyszerűen tudomásul vevé, miután kerületében vasipar nincs, következésképpen érdemben panasz nem is tétetett; a mi pedig consuli képviselőtűsüknek különösen kereskedelmi tekintetben elégtelenségét illeti, úgy e kamara a temesvári kamarával annál is inkább egyetért, mivel ez érdemben már évek óta több rendbeli előterjesztést tett.

A napirend III-dik tárgya. 1748. A ságrábi kereskedelmi és iparkamarának átírata, a kamarai költségeknek az állampénztárból való fedezése iránt.

A kamara ezen javaslatot nem tartja ajánlatosnak, miután általa a kamarák autonómiaja érzékenyen sértenék. Ezen okból e kamara még mindig illyserü javaslat ellen, valahányszor más oldalról tétetett, mi már több ízben történt, utoljára pedig f. évi márczius 12 én 100. szám alatt, határozottan nyilatkozott. Ily értelemben a ságrábi kamara azon hozzáadással értesítetett rendeliték, hogy ezen kamara és hihetőleg az országnak összes kamarai is hasonló tapasztalatokat tettek. De hogy újabb időben, különösen mióta a kir. udgy felügyelők törvényes befolyásukat a kamarai politikák beszerzés körül érvényesítik, észrevehető javulás állott be.

(Folytatása köv.)

Bűnügyi tárgyalások jegyzéke

zalaegerszegi kir. törvényszéktől.

1878. évi február 1-én.

2998/B. 877. Sz. I. Korponai v. Kocsis Ferenc sulyos testi sértéssel vádolt elleni ügyben. Végtárgyalás.

24/B. 878. Sz. I. Fekete Kozsi tolvajjással vádolt elleni ügyben. Végtárgyalás. Február 7-én.

22/B. 878. Sz. I. Kustán (Hajmás) János sulyos testi sértéssel vádolt elleni ügyben. kir. táblai ítélethirdetés.

88.160/B. 878. Sz. I. Szörös István tolvajjással vádolt elleni ügyben. kir. táblai ítélethirdetés. Február 8-án.

2960/B. 877. Let. Molnár Péter gyilkossággal vádolt elleni ügyben. Végtárgyalás.

3030/B. 877. Sz. I. Kohn Vilmos életbiztonság elleni vétséggel vádolt elleni ügyben. Végtárgyalás.

3029/B. 877. Let. Csérei István és társai tolvajjással vádoltak elleni ügyben. Végtárgyalás.

3032/B. 877. Let. Csímánder Lajos tolvajjással vádolt elleni ügyben. Végtárgyalás.

3033/B. 877. Let. Tóth Viki és társai sulyos testi sértéssel vádoltak elleni ügyben. Végtárgyalás.

3003/B. 877. Sz. I. Kubl József újoncz szőkevény elleni ügyben. Végtárgyalás.

5/B. 878. Sz. I. Nátrán József újoncz szőkevény elleni ügyben. Végtárgyalás.

154/B. 878. Sz. I. Herényi János tolvajjással vádolt elleni ügyben. Végtárgyalás.

165/B. 878. Let. Berger Lajos tolvajjással vádolt elleni ügyben. Végtárgyalás.

208/B. 878. Let. Kupai Úrge János tolvajjással vádolt elleni ügyben. Végtárgyalás. Február 14-én.

147/B. 878. Sz. I. Tóth Antal és társai tolvajjással vádoltak elleni ügyben. Végtárgyalás. Február 15-én.

2954/B. 877. Sz. I. Vörös Péter sulyos testi sértéssel vádolt elleni ügyben. Végtárgyalás.

8/B. 878. Sz. I. Vági Péter emberlétellel vádolt elleni ügyben. Végtárgyalás.

37/B. 878. Let. Csábi Ferenc tolvajjással vádolt elleni ügyben. Végtárgyalás.

42/B. 878. Sz. I. Kósa Ferenc és nejsikkasztással vádoltak elleni ügyben. Végtárgyalás.

125.215/B. 878. Sz. I. Farkas Ferenc sulyos testi sértéssel vádolt elleni ügyben. Végtárgyalás.

141/B. 878. Sz. I. Büki József sulyos testi sértéssel vádolt elleni ügyben. Végtárgyalás.

164/B. 878. Sz. I. Csancsár Juli sulyos testi sértéssel vádolt elleni ügyben. Végtárgyalás. Február 21-én.

2917/B. 877. Let. Csoké Imre és társai tolvajlás illetőleg organdásággal vádoltak elleni ügyben. Kir. táblai ítélet hirdetés.

18/B. 878. Sz. I. Németh János organdásággal vádolt elleni ügyben. Kir. táblai ítélet hirdetés. Február 22-én.

2936/B. 877. Sz. I. Dani Vendel és társai

(Vége köv.)

H I R D E T É S E K :

Diszes és izlésteljes

FÜZÉRTÁNCZ-JELVÉNYEK

(Cotillon-Orden)

tánczvigalmi meghívók és tánczrendek
bő választékban

WAJDITS JÓZSEF könyvkereskedésében

olcsó árért kaphatók.

Hirdetmény.

Mintán mi egy nagyserű alpaca-ézüst művel potom árért vettünk meg a minthogy gyárunkban mindenkori 63 gőzgépet teljessé hagynak, mely által munkabéren sokat megtakarítottunk az által világhírű gyárunk jelenleg azon kellemes helyzetben van, hogy alpaca-ézüstünk 32% olcsóbban, minőségére szebb- és jobban szállíthatjuk, mint eddig. Igen is ismeretes mindenki előtt, hogy alpaca-ézüstjeink soha ezüsthényeknél el nem vesszük, op úgy mint soha megem roszadásodnak, miről mi irásilag jótallunk.

Leszállított árak.

	Előbb	Most
6 db. alpaca-ézüst kávékanál	1.20, 1.60, 2.—, 2.60	85 115, 140, 180
6 " " evőkanál	2.—, 2.60, 3.40, 5.—, 6.—	140 180, 230, 340, 4.
1 " " levesmerő tömött	1.50, 2.40, 2.90, 4.—, 5.—	1. 1.60, 2.50, 3.40
1 " " tejszerű	1.—, 1.45, 2.30, 3.20, 4.—	70 1. 1.60, 2.10, 2.60
6 pár svédsköz kés, villa angol aczélpengével és alpaca-ézüst markolattal.	4.50, 5.30, 6.80, 7.50, 9.—	310 370, 440 5.—, 6.20
6 pár desszert-evősköz, kés villa angol aczélpengével és alpaca-ézüst markolattal.	3.50, 4.80, 5.50, 6.95	140, 320, 380, 4.75

Ezeket kívül eleget azastali gyertyatartók, páronként 1.—, 2.50, 3.—; csészek: 50, 75, 80 kr. 1.—, 1.40; kávé vagy tea kannák 2.—, 2.50, 3.—, 4.—; karos gyertyatartó páronként 8.50, 10.50, 14.—, 20.—; csukorszelepek 2.—, 2.80, 4.—, 5.50, 7.—; csukorháló 60, 75, 90, 1.—; szeszt és olaj állvány 2.50, 3.80, 4.25, 6.—; vajjelencze 95, 1.70, 2.80, 3.25, 4.— és számtalan más tárgyak: minden 32% olcsóbban mint eddig.

Tartományi megbízások utánvéttel a legpontosabban teljesítettnek
Blau és Kann érczárú raktárak által;

Bécs, Babenbergerstrasse 1. szám.

Dr. Handler Mór

orvos-, sebésztudor-, szülész- és szemész,
gyógyít gyökéresen fényes és tartós siker biztosítása mellett mindennemű
titkos betegségeket

- 1) az önfertőzésnek minden következményeit, úgy mint: magömléseket az ingerlékeny gyengeséget, az ondófolysást, különösen a tehetetlenséget (elgyengült férfierőt);
- 2) hűgyszófolysásokat (még oly idültéket is,) a nemzörzések bujakóros fekélyeit és másodrendű bujakórt minden alakjaiban és elcsúfításaiban;
- 3) hűgyszószüléseket;
- 4) friss és idült nyákfolysásokat nőknél, az ugynevezett fehérfolysást, és az onnan eredő magtalanlanságot;
- 5) borkiütéseket;
- 6) a hűgyszófolysás betegségeit és mindenemű vizelési nehézségeket.

Rendel napoként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig és este 7 órától 9-ig. Lakik: Pesten, belváros, Kigyó-utca 2-ik szám, a Kigyó- és Városház-utca sarkán. (Rottenbiller-féle házban) 1. emelet, bemenet a lépcsőn. Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek

(409 56-60)

Császár királyilag kizárólagosan szabadalmazott

PURITAS

Haj-ifjító-tej.

A „Puritas” nem hajfesték, hanem tejemű folyadék mely majdnem azon esodlatos hatással bír, hogy ősz hajakat megifjít, azaz lassankint még pedig legkeőbb tízenegy nap alatt ama szint visszadadja, melylyel eredetileg bírt!

A „Puritas” nem tartalmaz festékanyagot. A haj tisztasága szerint vízzel moshatók, lehet fehérről átvonit vankoson aludni, és gőzfürdőköt használni, a festékek nyoma sem vehető észre, mert a

„Puritas”

nem fest, hanem ifjítja és pedig a leghosszabb és legdusabb női hajkat és a férfi haját és szakállát.
Egy üveg „Puritas” ára 2 forint, postai számküldéssel 20 kerral több. Készpénzrel vagy utánvéttel kapható: Franz Ottonál Bécs Mariahilferstrasse 38. szám. — Nagy-Kanizsán valódi minőségben Práger Bela gyógyszerész urnál. (512 19-25)

Erfindung im 100. Jahre. Lieferungen 4. 25 Kr. u. W. = 30 Ft. Vertriebt bei allen Buchhandlungen in U. Kanizsán in J. Wajdits Buchhandlung

Dijaztatott 1867-ben Párisban!
fehérmeil-Syrup
Mayer A. G. W.-tól Boroszlóban és Bécsben.
1858. évi december hó 7-dikéről kelt 130/645. szám alatt kiadott cs. k. szabadalmazvány szerint védjegy által hamisítás és utánzás elől biztosítva.
Megpróbált háziaszer.
Sok orvosi tekintélyességtől 20 év óta ajánlva köhögés, tartós rekedtség, bonyalkásodás, köhögés, köh, toroklob, gőggyugyuladás, éles- és idült fűdő-hurut, vérköhögés, vérpökés és fűladosás ellen Valódi minőségben csak Práger Bela gyógyszerész urnál Nagy-Kanizsán kapható. (332 I. 3-7)

Élőfa eladás.

Gróf Zichy N. János ur vrszlói uradalmi erdőszete részéről közhírré tétetik, miszerint 500,000 darab két éves fenyő (pinus silvestris) van eladó; 1000 darab ára 2 forint 6. é. Levéiben megkeresések intézendők: Kopitlánszky János erdész urhoz, Patai Hidra, u. p. N.-Vid, u. vasuti állomás Komáromváros. (534 3-3)

Wajdits József

könyvkereskedésében Nagy-Kanizsán következő új regények fűzetekben kaphatók u. m.

- A Galyarab vagy a velencei rémes éj. Irta Brückl G. a fűzet 25 kr.
- A házasságtörés drámái, társadalmi regény. Irta Montepin X. a fűzet 25 kr.
- Háboru krónika a fűzet 30 kr.
- Pór és magnás vagy az ujkor rabszolgái. Történ. regény. Irta Dr. Rafael a fűzet 25 kr.
- A Kalóz király és galyarab Marinelli Marino, vagy a velencei Bertalanéj a fűzet 25 kr.
- Az ördög fia és a három vörös ember. Társadalmi regény. Irta Féval Pál a fűzet 25 kr.
- Az ördög asszony vagy az élve eltemetett. a fűzet 25 kr.
- Szuleika a harem gyöngye, vagy a Sztambuli fekete leányrabló. Irta Brückl G. a fűzet 25 kr.

Minden fentebb regényhez 2-3 diszes olajnyomatú kép széles aranykeretben a melynek értéke 10-12 forint csekély utánfizetéssel tartozik az utánfizetések minden hátulsó oldalán látható, postai rendelések gyorsan eszközöltetnek.

A fent említettek kivül bármely lapban hirdetett művek és folyóiratok minden ár felemelés nélkül

Wajdits József könyvkereskedésében meg rendelhetők.

Vendéglő bérlet!

A zala megyei Balatonparton lévő, rév-fűlői gőzhajó állomási vendéglő, folyó évi aprilis 24-től három évre, a korcsmáltatás lakással együtt nyilvános árverés útján bérbe adatik.

Bérelni szándékozók február 17-én délelőtt 10 órakor Günsberger Lázár urnál Bogláron megjelenhetnek; bánatpénzül 75 forint kifizetik. A legtöbb ígérő bánatpénze bennmarad, a többi árverezőkét visszaadatik a helyszínén; írásbeli ajánlatok, bánatpénzzel ellátva, szinte elfogadhatnak. Kelt Bogláron 1878. február 1. é. (542 1-2)

Arlejtési hirdetmény.

A nagy-kanizsai kir. ügyészségi börtönhöz rab-munka-telep építései nyilvános árlejtés útján biztosítva-ára f. 1878. évi február 12-ik napjának d. e. 9 órája a nagy-kanizsai kir. ügyészség hivatalos helyiségekbe kitézetik. — mely határidőre a vállalkozni kívánók tisztelttel meghívotnak, oly megjegyzéssel, hogy az építésre vonatkozó tervek — költségvetések és feltételek ugyanott a hivatalos helyiségben az Arlejtést megelőző napokon is betekinthetők. Nagy-Kanizsán, 1878. évi február 2. án.

Dr. Laky Kristóf, királyi ügyész.